

Ин ВМЛ-и тарҷумашуда дар асоси нусхаи англисии он аз санаи 18 юни 2015 мебошад.

Варақои маълумотӣ оид ба лоиҳа

Варақои маълумотӣ оид ба лоиҳа (ВМЛ) дорои маълумоти мухтасар дар бораи лоиҳа ё барнома мебошад. Аз сабаби он ки ВМЛ ин кори ташаккулёбанда аст, баъзе маълумот ба нусхаи ибтидоии он шояд дохил нашуда бошад, лекин он ҳангоми дастрасшавӣ илова карда мешавад. Маълумот дар бораи лоиҳаҳои пешниҳодшуда пешакӣ ва тахминӣ мебошад.

Санаи таҳияи ВМЛ

–

ВМЛ дар санаи зерин таҷдид карда шуд

Номи лоиҳа	Идоракунии захираҳои обӣ дар ҳавзаи дарёи Панҷ
Мамлакат	Тоҷикистон
Рақами лоиҳа/барнома	47181-001
Вазъ	Тасдиқ карда шудааст
Мавқеъи ҷуғрофӣ	Хатлон

Ҳангоми омодакунии ягон барнома ё стратегия барои ягон кишвар, маблағгузори ягон лоиҳа ё гузоштани ягон ишорат ё ишоракунӣ ба ягон ҳудуд ё минтақаи ҷуғрофӣ мушаххас Бонки рушди Осие ният надорад, ки нисбат ба вазъи ҳуқуқӣ ё вазъи дигари ягон ҳудуд ё минтақа баҳогузорӣ намояд.

Бахш	Кишоварзӣ, захираҳои табиӣ ва рушди деҳот
Зербахш	Обёрӣ Идоракунии захираҳои табиӣ дар асоси об
Масъалаҳои стратегӣ	Рушди устувори экологӣ (РУЭ) Рушди иқтисодии фарогир (РИФ)
Омилҳои тағйирот	Баробарии гендерӣ ва ноилшавӣ ба баробарии гендерӣ (БГ НБГ) Идоракунии ва ташаккули иқтидор (ИТИ) Шарикӣ
Категорияҳои баробарии гендерӣ ва ноилшавӣ ба баробарии гендерӣ	Категорияи 2: Ноилшавӣ ба баробарии гендерии самаранок (НБГС)

■ Маблаггузорӣ

Намуд/модалнокии кӯмак	Рақами тасдиқнамой	Сарчашмаи маблаггузорӣ	Маблағи тасдиқшуда (ҳазор)
Кӯмаки техникӣ	8647	Фонди махсус оид ба кӯмаки техникӣ	800
Кӯмаки техникӣ	8647	Воситаи шарикӣ дар маблаггузори масъалаҳои об – Донорҳои бисёр	200
–	–	Шарик	120
ҲАМАГӢ			US\$ 1,120

■ Мӯҳтавои мухтасари ҷанбаҳои экологӣ ва иҷтимоӣ

Ҷанбаҳои экологӣ

–

Кӯчониши маҷбурий

–

Мардуми тағҷой

–

■ Муошират, иштирок ва машварат бо ҷонибҳои манфиатдор

Ҳангоми таҳияи лоиҳа

Гурӯҳҳои баҳраманди асосӣ дар ҳудуди минтақаи НОЧ қарор доранд. Аз сабаби он ки корҳои пешниҳодшуда аз тақмили инфрасохтори мавҷуда ва ташаккули иқтисодии деҳқонон/хонаводаҳо иборат мебошанд, ягон одамон зерин таъсири манфӣ қарор намегиранд.

Ҳангоми татбиқи лоиҳа

Моҳи сентябри соли 2014 дастаи машваратчиён ба кор ҷалб карда шуда дар ҷойҳои фаъолият намуд.

■ Тавсиф

Дар қорҷубаи Кӯмаки техникӣ оид ба омодакунии лоиҳа (КТОЛ) лоиҳаи сармоягузори барои афзоиши даромади хоҷагиҳо дар минтақаи Низоми обёрии Чубек (НОЧ) дар ҳавзаи дарёи Панҷ (ҲДП) таҳия карда мешавад. КТОЛ дар давоми 11 моҳ (июли 2014 - майи 2015) татбиқ карда мешавад.

■ Асосноккуни лоиҳа ва алоқамандӣ ба стратегияи кишвар/минтақавӣ

Тоҷикистон дар масъалаи амнияти озуқаворӣ аз ҳама кишвари осебпазир дар миқёси кишварҳои Осиёи Миёна ва Қароқӯш мебошад, ки сабабгори он заминҳои обёришавандаи маҳдуди он аст, ки он 95 фоизи истеҳсолоти зироат ва кишоварзии рушднаёфттаро ташкил медиҳад. 45 фоизи шуғл дар кишвар ва 57 фоизи тамоми шуғл дар деҳот то ҳол ба соҳаи кишоварзӣ рост меояд. Қариб 80 фоизи шахсони бо шуғлтаъминбудаи камбизоат дар деҳот зиндагӣ мекунанд ва нисфи коргарони камбизоат ба соҳаи кишоварзӣ рост меояд, ки сабаби асосиаш меҳнати камдаромад дар ин соҳа мебошад. Дар давоми солҳои 1990 ва 2004 ҳаҷми гардиши солони обҳои рӯизаминӣ ва зеризаминӣ дар кишвар аз 13,7 км³ то ба 12,3 км³ коҳиш ёфт ва оби пешниҳодшуда аз 12 км³ то ба 9 км³ кам гардид. Дар натиҷа самаранокии таъминот бо об аз 88% то ба 75% поён рафт. Ҳамаи ин бо фарсудаҷавии инфрасохтори идоракунии захираҳои обӣ (ИЗО) алоқаманд аст, алаҳусус бо низоми обёрӣ ва захбур, зеро 91 фоизи оби маҷроаш гардондашуда барои обёрӣ истифода карда шудааст ва ин инчунин бо иқтидори заифи муассисаҳои идоракунандаи захираҳои обӣ, аз ҷумла мақомотҳои ҳукуматӣ ва иттиҳодияҳои истифодабарандагони об (ИИО) дар хусуси истифодбарӣ ва нигоҳубини техникаи ИЗО алоқаманд аст. Ҳукумат кӯшишҳо оид ба баландбардории самаранокии ИЗО ва истеҳсолоти кишоварзиро зеро афзалият қарор додааст. Ҳадафи он аз тақмили кишоварзии обёришаванда бо фарогирии 320000 гектар замин ва обёрии 1500 гектар заминҳои нав бо мақсади ба 7% зиёд кардани арзиши маҳсулоти кишоварзӣ то соли 2015 иборат мебошад, то ин ки талаботи миллии ба озуқа таъмин карда шавад. Барои ноилшавӣ ба ин ҳадафҳо 262 миллион доллари ИМА барои тақмили ИЗО ва 24 миллион доллари ИМА барои беҳтаркунии сармоягузори соҳаи кишоварзӣ зарур мебошад. Ҳукумат инчунин дар низоми ИЗО ислоҳот гузаронида истодааст. Вазорати мелиоратсия ва захираҳои обӣ (ВМЗО) дар моҳи ноябри 2013 аз байн бурда шуд ва ӯҳдадорҳои он ба сохторҳои навтаъсиси зерин вогузор карда шуд: (i) Вазорати энергетика ва захираҳои обӣ (ВЭЗО), ки барои сиёсат ва танзим оид ба ИЗО ӯҳдадор аст; ва (ii) Агенсии беҳдошти замин ва обёрӣ (АБЗО), ки барои рушд ва идоракунии инфрасохтори ИЗО ӯҳдадор аст. Ислоҳоти минбаъда зеринро дар мегирад: (i) тағйирот дар минтақаҳои ИЗО ва гузариш аз минтақаҳои маъмурӣ ба минтақаҳои гидрологӣ; ва (ii) таҳияи нақшаҳои идоракунии ҳавзаи дарё (НИҲД) бо мақсади аниққунӣ ва мониторинги тақсими об, муассисаҳои идоракунандаи об, ба монанди ташкилотҳои ҳавзаи дарё, ки нақшаҳои идоракунии ҳавзаи дарёро таҳия мекунанд, шӯроҳои ҳавзаи дарё, ки механизми иштироки истифодабарандагони гуногуни обро таъмин мекунанд ва нақшаҳои идоракунии ҳавзаи дарёро тасдиқ мекунанд, ки ҳамаи ин мувофиқи принципҳои идоракунии ҳамгирошудаи захираҳои обӣ мебошанд. Бонки умумҷаҳонӣ дастгирии ислоҳотҳои мазкурро дар сатҳи миллии ва дар ҳавзаи дарёи Қофарниҳои оғоз кардааст. Ҳукумат аз Бонки рушди Осиё (БРО) дархост намуд, ки дар ислоҳот ва модернизатсияи инфрасохтори фарсудашудаи ИЗО дар ҳавзаи дарёи Панҷ (ҲДП), калонтарин ҳавзаи дарё дар кишвар кӯмак расонад. Бо назардошти он ки 40 фоизи ҲДП дар ҳудуди Афғонистон қарор дорад ва обхезиҳои чиддӣ тез-тез руҳ медиҳанд, соли 2010 ҳарду ҳукуматҳо бо ёрии шарикони рушд, аз он ҷумла БРО созишномаи дучонибаро барои мониторинги гидрологии яқҷояи дарёи Панҷ ба имзо расониданд. Соли 2013 бо кӯмаки БРО нақшаи корӣ оид ба таъсиси комиссияи муштараки ҲДП таҳия карда шуд. Ҳукуматҳо барои татбиқи нақшаи корӣ кӯмаки техникӣ ва молиявиро ҷустуҷӯ карда истодаанд. Идоракунии захираҳои оби ҲДП ба иқтисодиёт ва амнияти озуқаворӣ дар ҲДП таъсир мерасонад, зеро он аксарияти вилояти Хатлонро дар бар мегирад, ки он дорои аҳолии аз ҳама зиёд (2,7 миллион) ва истеҳсолоти кишоварзии калонтарин (масалан, истеҳсоли 774000 тонна ғалладонагиҳо) дар кишвар мебошад ва инчунин ҳавзаи дарёи аз ҳама камбизоат дар кишвар (55% аҳолии камбизоат) ба шумор меравад. Барои идоракунии беҳтари захираҳои оби ҲДП бояд маҳсусан ба масъалаҳои зерин аҳамият дода шавад: (i) талабот ба об дар ҲДП аз ҳаҷми оби гардондашуда 12% бештар мебошад ва таъсироти зерин ба ИЗО пешбинӣ карда шудааст: (a) тағйироти тадриҷӣ дар тақсими мавсимии маҷрои об; ва (b) зиёдҷавии талаботҳо барои таъминоти об дар низоми обёрӣ. Дар байни низоми обёрӣ, ки қариб 120000 гектар заминро дар ҲДП дар бар мегирад, НОЧ низоми калонтаринест (45000 га), ки аз дарёи Панҷ об мегирад. Иқтидори обтаъминкунии НОЧ қариб то ба 80 м³/с дар соли 2013 коҳиш ёфт, ҳоло он ки иқтидори он дар соли 1950 150 м³/с-ро ташкил медод ва сабабгори ин фарсудаҷавии инфрасохтори обёрӣ

ва захбур, ҳаҷми зиёди йақшиншавӣ ва иқтидори заифи истифодабарӣ ва нигоҳубини техникӣ мебошад. Дар ҳоле ки БРО барои барқарорсозии қисмӣ 3,7 миллион доллари ИМА пешниҳод кард, ин барои фаъолияти пурраи он кофӣ нест. Зироатҳои асосӣ гандум, пахта ва сабзавот мебошанд, ки мувофиқан ба 31%, 51% ва 18 фоизи заминҳои киштшуда рост меоянд. Ҳосилнокии зироатҳои паст мебошад (масалан, ҳосилнокии гандум бо нишондоди 2,36 т/га дар муқоиса бо ҳосилнокии дар Ўзбекистон бо нишондоди 4,5 т/га ба таври назаррас паст мебошад) ва ҳосилнокии об ҳам дар ҲДП паст аст (масалан, ҳосилнокии тахминӣ барои гандум бо нишондоди 0,6 кг/м³ ҳангоми обёрии дахлдор ва дигар воситаҳои истеҳсоли кофӣ 0,8-1 кг/м³-ро ташкил дода метавонад). Лоихаи пешниҳодшуда сабақҳои омӯхташудаи зеринро аз лоихаи пешина оид ба обёрӣ, ки аз ҷониби БРО маблағгузорӣ карда шудааст, инъикос мекунад: (i) барои фаъолияти самараноки низом тавачҷӯҳ бояд на ба барқарорсозии қисмӣ, балки ба барқарорсозии пурра дода шавад; (ii) лоихаҳои, ки дар минтақаи ҷуғрофии васеъ паҳн шудаанд, татбиқномаи мушкул мебошанд ва монеаҳои маъмурии зиёд доранд; (iii) беҳтаркунии ҳосилнокии кишоварзии дохилихоҷағӣ барои устувории лоиха муҳим мебошад ва бояд шарикӣ татбиқкунандаи дахлдор барои беҳтаркунии интиҳоб карда шавад; ва (iv) барои таъмини устувории ИИА ва рӯйпӯш кардани хароҷотҳои истифодабарӣ нигоҳубини техникӣ бояд маблағҳои кофӣ тавассути ҷамъоварии пардохтҳои барои истифодаи об ё саҳмгузори ҳукумат ҷамъ карда шаванд. Лоихаи алоҳидаи стандартӣ пешниҳод карда мешавад, зеро аксарияти ҳаҷми лоиха (яъне ҳавзаи дарёи ҳадафнок ва инфрасохтори ИЗО) муайян карда шудааст. Он ба Нақшаи кории амалиётҳои дар кишвар барои солҳои 2014-2016 дохил карда шудааст.

■ Таъсирот ба рушд

–

■ Натиҷаи ниҳоии лоиха

Тавсифи натиҷаи ниҳой

Пешравӣ ба сӯи натиҷаи ниҳой

–

–

■ Натиҷаҳои ибтидоӣ ва пешравӣ дар татбиқнамоӣ

Тавсифи натиҷаҳои ибтидоии лоиха

Вазъи пешравӣ дар татбиқнамоӣ
(натиҷаҳои ибтидоӣ, чорабиниҳо ва масъалаҳо)

–

–

Вазъи ҳадафҳои рушд

Вазъи амалиёт/сохтмон

–

–

Тағйиротҳои материалӣ

–

■ Имкониятҳои соҳибкорӣ

Санаи дохилкунии якум ба рӯйхат 20 майи 2014

Хизматрасониҳои машваратӣ

КТОЛ як шартнома оид ба хизматрасониҳои машваратиро талаб мекунад ва 1 мутахассиси байналхалқӣ барои 22,5 моҳ ва як мутахассиси миллиро барои 51 моҳ тавассути ширкати бо истифодаи тарботи Интихобномаи дар асоси сифат ва арзиш (QCBS) бо таносуби 80:20 ва пешниҳодҳои техникии соддашуда, ки мувофиқи Дастурамали БРО оид ба истифодаи машваратчиён ва гирандагони онҳо (2013, ки гоҳ-гоҳ тағйир дода мешавад) аст, пешниҳод мекунад.

Харид

–

Эзоҳҳо доир ба харид ва машварат

<http://www.adb.org/projects/47181-001/business-opportunities>

■ Мӯҳлат

Тасдиқи концепсия –

Муайянкунии мушаххасот –

Чаласаи тафсири оид ба масъалаҳои идоракунии –

Тасдиқномаи 12 майи 2014

■ Марҳилаҳо

Рақами тасдиқномаи	Тасдиқномаи	Имзокунии	Гирифтани қувваи қонунӣ	Маҳкамшавӣ		
				Асли	Ислоҳшуда	Феълӣ
Кӯмаки техникии 8647	12 майи 2014	5 юни 2014	5 юни 2014	31 майи 2015	30 сентябри 2015	–

■ Истифодабарӣ

Сана	Рақами тасдиқномаи	БРО (ҳазор доллари ИМА)	Дигарон (ҳазор доллари ИМА)	Фоидаи холис
Супориши шартнома дар маҷмӯъ				
–	–	–	–	–
Пардохтҳо дар маҷмӯъ				
–	–	–	–	–

■ Маблағи КТ (ҳазор доллари ИМА)

Рақами тасдиқнамоӣ	Маблағи тасдиқшуда	Маблағи ислоҳшуда	Ўҳдадориҳои умумӣ	Бақияи истифодаданашуда	Пардохти умумӣ	Бақияи пардохтнашуда
Қўмаки техникӣ 8647	1,000	1,000	889	111	417	583

■ Тамос ва мушаххасоти таҷдиднамоӣ

Мутахассиси масъули БРО	Рютаро Такаку (rtakaku@adb.org)
Шўъбаи масъули БРО	Шўъбаи Осиёи Марказӣ ва Ғарбӣ
Бахшҳои масъули БРО	Бахши муҳити зист, захираҳои табиӣ ва кишоварзӣ, Шўъбаи Осиёи Марказӣ ва Ғарбӣ
Ташкилотҳои татбиқкунанда	–

■ Нишонаҳо барои маълумот

Сомонаи лоиҳа	http://www.adb.org/projects/47181-001/main
Рӯйхати ҳуҷҷатҳои лоиҳа	http://www.adb.org/projects/47181-001/documents
